

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăscuțite nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
I n s e r a ți e
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Krászset-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învo-
ială. RECLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe r.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
țargul înalt Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
se plătesc înainte.

Nr. 214

Brașov, Duminică 28 Septembrie (11 Octombrie)

1908.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1908

se deschide nou abonament pe cuartulul trei
al anului, la care invităm pe toți amicii
și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Optimismul d-lui Aehrenthal.

Și-a dat toată silința ministrul
de externe br. Aehrenthal de a pre-
zenta situația generală politică în lu-
mina cea mai favorabilă și pacinică.
Cetind expozeul ministrului îi vine
omului a crede că niciodată de 30
de ani încoace n'a existat o mai bună
armonie și înțelegere între marile puteri
ca azi cu privire la Orientul european.
Partea cea mai puternică — declara-
țiunilor baronului Aehrenthal este fără
îndoială aceea, unde accentuiază tă-
ria alianței cu Germania și cu Italia.
Și despre Rusia se exprimă într'un
mod, încât din cuvintele lui ar re-
zulta că înțelegerea de mai înainte
cu această putere nu numai că dă-
nuește mai departe, dar a fost chiar
lărgită prin aceea că s'a alăturat și
Italia în timpul din urmă la progra-
mul Austro-Ungariei și a Rusiei.

Este caracteristic că cu toate
acestea atitudinea presei rusești și
a celei engleze și franceze, nu apare
nici decum amicală și favorabilă paș-
ilor întreprinși de Austro-Ungaria, ba
că din aceeași parte se afirmă chiar
că ministrul de externe al Rusiei Is-
volsky n'ar fi știut nimic de planul
de anexiune al lui Aehrenthal. „Stan-
dard“ e informat, că s'a ivit o mare
divergență între baron Aehrenthal și
Isvolsky cu privire la convorbirile ce
le-au avut între ei nu de mult. Pe
când Aehrenthal declară hotărât că a
comunicat ministrului rusesc planul
de anexiune și că Isvolsky l'a apro-
bat zicând că Rusia nu va face greu-
tăți, acesta din urmă declară la rân-
dul său tot așa de hotărât, că n'a
făcut astfel de declarații și că prin
urmare Rusia nu e obligată nici într'un
chip de-a consimți la anexiune.

În legătură cu aceste afirmări se
pune și faptul, că d-l de Isvolsky,
după-ce s'a înțeles cu guvernul fran-
cez, stăruie așa de mult ca să se în-
trunească o conferență europeană pen-
tru aranjarea tuturor cestiunilor ce
se abat dela tratatul din Berlin, și
că de aceea Rusia se ține rezervată
și nu vrea încă să se pronunțe asu-
pra anexiunii Bosniei și Herțegovinei.
Scopul cu conferența diplomatică e
vădit. Ea va avea să facă cu putință

ca începând dela Rusia, puterile mai
de aproape interesate să-și găsească
fiecare socoteala ei, ce ar face ca si-
tuațiunea să devină mult mai incur-
cată și mai grea decât cum se pre-
zentă astăzi. Va fi dar foarte dificil
de a stabili programul pentru o ast-
fel de conferență cu compenzațiunile
pe cari în primul rând e în drept a
le pretinde Turcia.

În cazul unei conferențe europene
devine mai delicată și pozițiunea ce
va trebui s'o ia la rândul ei Ro-
mânia, care, după asigurările unor di-
plomați români, observă astăzi o at-
titudine neutrală păstrânduși în toate
privințele libertatea de acțiune. De un
deosebit înțeles va fi și cestiunea,
care state să mai ia parte la confe-
rența în afară de puterile semnate.

Din toate rezultă până acuma
că în mânia tuturor întâlnirilor dintre
domnitori și miniștrii lor și a tuturor
înțelegerilor și invoirilor diplomatice,
domnește de fapt o mare nehotărâre
în cele două tabere mari ale gru-
părilor de alianță.

Cea mai hotărâtă dintre puteri
este azi *ut figura docet* Austro-Un-
garia și de aceea procederea ei ac-
tuală a făcut mare efect pretutindeni
și poate să-i ajute mult la executarea
programului său. De aici își ia br.
Aehrenthal toată încrederea și tot
optimismul său față cu situațiunea
actuală, dar nici el nu poate să-și
rămâne nesigură.

Pentru fondul jubilar al „Gazetei“.

Au mai contribuit domnii:

Dr. Emil Codru Drăgusan medic în
Sinaia 6 (șase) coroane;

Aurel Marinescu din Bozinta-mare
(Nagybozinta) 5 (cinci) coroane.

Croați bosniaci la Budapesta. Eri di-
mineața a sosit în Budapesta un grup mai
mare de Croați din Bosnia și Herțegovina
sub conducerea viceprimarului din Serajevo
Dr. Nicolae Mandics ca să se pună în con-
țelegere cu delegații croați în urma situa-
țiunii ce s'a creiat prin decretarea anexă-
rei Bosniei și Herțegovinei. Știrile mai
nouă spun, că în urma constăturilor ce
le-au avut Croații din Bosnia și Herțego-
vina cu delegații croați, aceștia vor aduce
pe tapet în subcomisiunea delegațiunii un-
gare anexarea Bosniei și Herțegovinei la
Croația.

Membrii comitetelor june-turcești din
Paris și Constantinopol au sosit alaltăeri
la Budapesta având misiunea, să influen-
țeze asupra cercurilor politice maghiare,
ca anexarea Bosniei și Herțegovinei să se
ducă la îndeplinire într'un mod mai puțin
neliniștitor pentru Turcia. Din pourparle-
urile, pe cari le-au avut cu mai mulți po-
liticieni maghiari, membrii comitetelor s'au
convins, că în cestiunea anexării nu se
mai poate face nici o schimbare. Membrii
au fost însă asigurați de cele mai sincere
simpatii față de Turcia.

Expozeul lui Aehrenthal asupra situațiunii exterioare

ținut în comisiunea delegațiunii austriace.

Ministrul amintește mișcarea din
vară trecută în Turcia pentru restabilirea
constituției și zice, că prin aceasta resta-
bilirea acțiunea de reforme a Puterilor și-a
găsit sfârșitul prealabil, și completează
armonia tuturor Puterilor, care poate fi
privită din două puncte de vedere: întâiu,
că toate proiectele de reformă ulterioare
trebuesc suspendate; al doilea, că trebuie
să se observe față de noua ordine din
Turcia o atitudine binevoitoare; trebuie să
se vadă ce influență va exercita restabi-
lirea constituțiunii asupra situațiunii celor
trei vilaiete și dacă se va produce în ge-
neral. Până atunci noi am judecat opor-
tun a concedia pe ofșerii noștri pentru
reforma din Turcia. Faptul este întemeiat
pe speranța sigură, că noua eră în Turcia
va produce întinerirea și consolidarea a-
cestui stat.

Austro-Ungaria dorește aceasta din
motive egoiste; căci Turcia având o ad-
ministrațiune ameliorată și o situațiune
mai stabilă, ar fi pentru noi un vecin mai
comod decât vechea Turcie. Modul în care
s'a petrecut evoluțiunea în Turcia până
acum justifică această judecată favorabilă.
Oamenii dirigenți ai noiei ere dau probe
de moderațiune și de remarcabilă pruden-
ță. Aceasta va fi profitabil pentru Turcia
cu atât mai mult cu cât noua Turcie este
obligată de a conta pe bunăvoința și
amicalul ajutor al Puterilor. Turcia va pu-
tea să conteze la sprijinul din partea
noastră cu atât mai mult siguranță cu
cât va observa cătră noi o atitudine ami-
cală și va ținea cont de interesele noastre
legitime.

Noi ne găsim cu privire la eveni-
mente de acord în ce privește Turcia nu
numai cu aliatele noastre, Germania și
Italia, dar și cu celelalte Puteri, în prima
linie cu Rusia, cu care dela 1877 am ră-
mas în contact strâns și continuu cu pri-
vire la procedările în Balcani și suntem
încă și azi.

Emoțiunea opiniunii publice din Ru-
sia provocată de demersul nostru în ces-
tiunea juncțiunii căii ferate din Bosnia cu
cele din Turcia s'a calmat. O credință cu
totul eronată a fost răspândită că noi
cerem un monopol economic în partea
vestică a Balcanilor și că noi cerem o
garanție din partea Sultanului. Nu ne-am
gândit la aceasta nici odată.

Cestiunea căilor ferate.

Ca vecinii cei mai apropiați ai a-
cestei țări vom ocupa locul ce ni-se da-
rește dela sine. Prin urmare am declarat
că observăm o atitudine simpatică cătră
fiecare proiect de cale ferată în aceste
regiuni, cestiunea căiei ferate neprivind
decât pe Turcia și pe vecinii săi. Lucră-
rile trasate pentru calea ferată sangiacală
sunt în general sfârșite și după revizuirea
lor vom putea să ne ocupăm de partea
financiară a acestei afaceri. Noi așteptăm
ca și noul regim dela Constantinopol să
ne facă bună primire în cestiunea junc-
țiunii căiei ferate, execuțiunea acesteia nu
este decât o cestiune de timp. De aseme-
nea sperăm să obținem un acord amical
cu guvernul muntenegrean cu privire la
juncțiunea căiei ferate dalmatine pe lito-
ralul muntenegrean.

Traotatul din Berlin.

Ministrul zice în urmă, că tratatul
de Berlin a acordat Austro-Ungariei față
de Turcia două interese speciale, mai cu
seamă *mandatul unei administrațiunii ne-
determinate în Bosnia și Herțegovina și
oarecari drepturi în sangiacul Novi-Bazar*.
Administrațiunea noastră și-a îndeplinit
sarcina. Momentul a venit de a trage
consecințe din rezultatele bune ale acestei
administrațiunii, de a face să participe po-

pulațiunea la această administrațiune și
de a-i acorda instituțiunii constituționale.

Văzând confuziunea ce domnește în
țară și, mărită fiind din afară, ar fi fost peri-
culos de a procedea la această acordare
fără a fi îndepărtat orice îndoială asupra
întregii suveranități a acestei țări. Prin
urmare ne-am decis a declara la Constăn-
tinopol, că supozițiunile convențiunii din
1879 nu mai sunt în vigoare, în toate
punctele ei și că suntem obligați a o de-
nunța. Am declarat în același timp că re-
tragem trupele noastre din sangiac, văzând
noua situațiune din Turcia și fiind con-
vinși că Turcia reînviată este în stare să
asigure pacea și ordinea în sangiac prin
propria ei forță. În același timp am fost
siliți să procedăm la lămurirea definitivă
a situațiunii din Bosnia și Herțegovina și
la compensarea renunțării la drepturile
noastre în sangiac prin formula anexiune
a celor două provincii.

Retragerea trupelor din Novi-Bazar.

Supunându-ne imperativului categoric,
care ne este impus de evenimentele din
ultimele luni, noi nu părăsim baza trata-
tului de Berlin. În timpul ultimilor trei-
zeci de ani s'au făcut modificări reiterate
și mai incisive stipulațiunilor acestui tra-
tat, atât în mod expres cât și tacit. Scopul
acestui tratat a fost de a crea o situa-
țiune stabilă în Bosnia și Herțegovina.
Prin acest mandat dat monarhiei, sfâr-
șitul administrațiunii austro-ungare nu a
fost fixat, deoarece s'a voit a se crea prin
acest mandat ceva stabil. Ocupațiunea era
numai un mijloc de cea mai mare impor-
tanță, care a fost dat pentru administra-
țiune statului ocupant. Este o înțeleaptă
moderațiune, că noi am procedat să dăm
o formă naturală acestei situațiunii. Acum
după treizeci de ani și numai sub pre-
siunea împrejurărilor compulsive a deve-
nit aproape inevitabil de a lămuri situa-
țiunea pentru a continua lucrările cultu-
rale și economice cu participarea popula-
țiunii. Era de asemenea un argument ne-
cesar de a lămuri situațiunea față de
Turcia tot ca și în țările ocupate și în
sangiac. *Clara pacta boni amici*. Garni-
zoanele comune din sangiac și-au înde-
plinit misiunea și noi am ajutat pe Turcia
timp de trei-zeci de ani să mențină inte-
gritatea teritorială a acestor regiuni. Fiind
convinși că Turcia este acum în stare de
a îndeplini această sarcină singură, garni-
zoanele noastre nu mai aveau nici o ra-
țiune de a rămâne în sangiac, afară numai
poate pentru a alimenta legendele despre
înaintarea noastră spre marea Egee. Re-
tragerea trupelor din sangiac probează, că
scopurile politicele noastre orientale nu
sunt egoiste, ceace probează că Austro-
Ungaria nu tinde la nici o achizițiune de
teritoriu în afară de ceace posedă. Re-
tragerea trupelor noastre din sanciac
crează în fine, lămurirea dorită în rela-
țiunile Austro-Ungariei cu celelalte puteri.

Greutățile ocupației.

Misiunea specială conferită monar-
chiei de a stabili o pază în regiuni, unde
contrastele naționale și religioase produc
o atmosferă plină de furtuni, nu era ușoară
nici plăcută. Cu toată discrețiunea extremă
a situațiunii particulare concesate mo-
narhiei noastre ne-a atras multă invidie
și neîncredere, la care nu am voit a ne
mai expune de aici înainte; am dus atât
timp relațiuni puțin clare ale celor două
provincii cu Turcia precum și pozițiunea
noastră în Sangiac ca două greutăți sus-
pendate în politica noastră orientală. De-
părtând acum aceste două puncte, vom
față de Turcia să ne punem pe aceiași
linie cu celelalte puteri, de a observa des-
voltarea Turciei amicalmente și de a ne
bucura de întărirea succesivă a noului re-
gim. În scurt vom lua de aci înainte punc-
tul de vedere european și vom căuta să
contribuim la menținerea înțelegerii dintre
puteri din toate forțele noastre. Dacă a-

ceasta, în contra așteptărilor noastre nu ar putea reuși, ne-ar fi acum cu puțință de a ne retrage, deși forțați asupra punctului nostru de vedere specific austro-ungar, fiind conștienți, că în Turcia se va da deciziunilor noastre sensul înțeles de noi, adică de a depărta cauzele de neînțelegeri posibile și că celelalte cabinete vor recunoaște împrejurările, cari au decis procederea noastră precum și înțeleapta moderațiune, de care a fost călăuzit împăratul, rechemând trupele sale din sangiac.

Monarchia, care trece drept unul din stâlpii de fond ai politicii pacifice europene, pretinde ca inițiativa sa să nu fie fals interpretată. Cu aneansiunea și evacuarea sangiacului, noi urmărim numai două scopuri și anume de a protege neatinse granițele noastre și de a depărta primejdia de a fi târâți în afacerile Turciei și de a fi scoși din politica noastră, de bunăvoință și de observațiune.

Raporturile Austriei cu celelalte puteri.

Ministrul constată în urmă că raporturile cu celelalte puteri sunt dintre cele mai bune. Ținând cu tărie cu Germania și cu Italia noi contribuim a menține pacea și echilibrul în Europa. Cu privire la Italia eu urmez cu succes, în mod leal sprijinit de către Tittoni, eforturile mele de a cultiva intimitatea relațiilor noastre, cari se desvolată din fericire din ce în ce mai călduroase. Intreținându-mă și în acest an în mod amical cu Tittoni, am putut constata cu satisfacțiune, că din succesele obținute până acum putem trage încurajarea de a stăruii în metoda noastră, a unui acord plin de încredere. Înțelegerea deja existentă cu Italia cu privire la Balcani a fost desvoltată în același mod ca și înțelegerea cu Rusia, așa încât suntem autorizați de a vorbi de acceptațiunea legală din partea a trei puteri asupra situațiunii de acolo. — În același timp noi întreținem relațiuni amicale cu celelalte puteri. Am relevat deja că de acord cu Rusia noi urmărim o politică, în mod fericit inaugurată sunt acum mulți ani, de a menține un mod de a lucra concordant cu privire la cestiunile orientului apropiat. Suntem de acord cu Rusia prin faptul că avem cel mai viu interes a conserva și a întări concertul european.

De asemenea cu Anglia și cu Franța noi întreținem raporturile cele mai amicale, ne simim în mod sincer de a proceda în cât mai mare înțelegere cu cele două puteri. Modul, în care a fost tratată cestiunea marocană, poate fi privit ca piatra de încercare a dispozițiilor pacifice. Cabinetele puterilor vor ajunge probabil în curând la o armonie completă cu privire la recunoașterea noului sultan. Noi avem în vedere că datoria noastră de căpetenie este de a aplana diferendele, cari pot să se ivească, dar cari nu vor fi importante, și de a menține astfel concertul puterilor semnatare ale actului de la Algeiras.

Declarațiunea independenței Bulgariei, care a avut loc acum câteva zile, a fost ocazionată în mod direct printr'un incident diplomatic dela Constantinopol, care a fost mult exagerat. Nu se poate zice alt ceva decât că această modificare răspunde unei stări de fapt, pe care Bulgaria, sprijinită pe bunăvoința celorlalte puteri a știut să și-o câștige de multă vreme. Austro-Ungaria a urmărit în totdeauna această desvoltare ascendentă a Bulgariei cu un interes simpatic și i-a dat numeroase probe de bunăvoință. Eu am intrat deja în contact cu mai multe cabinete cu privire la recunoașterea noiei situațiuni și pentru restabilirea unor raporturi normale și amicale între Bulgaria și Turcia ceea ce îmi pare că este urgent de dorit în interesul menținerii păcii în Balcani, interes, pe care îl am în totdeauna în vedere.

Deschiderea delegațiilor.

Budapesta, Joi în 8 Oct. n. 1908.

Deschiderea. — Proiectul bugetului comun pe 1908. — „Izbânzile naționale“.

Joi în 8 Octomvrie n. la 2 oare postmeridiane Majestatea Sa, înconjurat de miniștrii comuni și de mareșalul curții, a primit pe membrii delegațiilor ungare și austriace și după vorbirea presidentului delegațiunii ungare, a contelui Teodor Zichy, a rostit discursul trombului, ce vi-l'am comunicat deja.

— Proiectul comun de buget pe anul 1909 arată însemnate urcări față de cel de pe anul curent.

Suma totală preliminară este de: 409,887,098 coroane, va se zică cu patruzeci de milioane mai mult ca în anul trecut. Plusul acesta de 40 de milioane se cere pentru:

Ministeriul comun de externe cu 400,037 cor. în plus;

Minist. comun de război cu 21.578,863 cor. în plus;

Minist. comun de finanțe cu 45,779 cor. în plus;

Pentru tunuri nouă 15.000,000 cor.

Pentru urcarea lefii ofițerilor pe 1908 2.786,110 coroane.

Pentru marină tot pe 1908 136,240 coroane.

Sporirea cheltuielilor pe 1909 e așa-dar de: 39,972,029 cor.

— Se prevede că presa jidano-maghiară opozițională va striga și va țipa, că în proiectul bugetului comun pentru 1909 numai îndatoriri nouă se cuprind, ear despre „izbânzile naționale“ nici pomană. Ba din contră, la toate interpelațiile patriotice îndreptate cu ocaziunea ședințelor delegaționale din anul trecut, s'au dat răspunsuri sau refuzatoare sau evazive.

1. Delegațiunea maghiară a pretins anul trecut ca ministeriul de război să elaboreze conspecte amănunțite, din cari să se vadă, că oare industria ungară (delegații vor fi înțeles maghiară) împărțese-se în proporția cvotei la furnizările pentru armată. Răspuns: Min. de război răspunde, că nu se fac conspectele, fiindcă ar costa 100,000 de coroane.

2. Delegații maghiari au cerut ca oficerii din statul major să iuvețe ungurește. Răspunsul ministrului: din anul trecut pe acest teren nu s'a întâmplat nimica.

3. Privitor la limba de regiment ministrul răspunde, că dela ultima-i declarație nu s'au făcut schimbări.

4. În afacerea steagurilor și a emblemelor se răspunde: „Fiindcă această afacere nu se poate reglementa independent, ci este de lipsă învoiala ambelor guverne ale monarchiei, s'au făcut anul trecut demersuri în această privință la amândoi miniștri-presidenți. Pertractările respective până acum încă nu s'au putut încheia“.

„Va să zică, exclamă cu „patriotică indignare“ un ziuar litografiat, pentru limba maghiară și interesele maghiare în 1908 nu s'a făcut nimic, căci nici măcar cheltuelile împreunate cu schimbarea sigilelor consulatelor în sens maghiar nu le aflăm în proiectul de buget.“

Condolențele noastre...

Evenimentele din Balcani.

Măsurile militare la granița sârbească au produs oare-care neliniște în cercurile delegațiilor. Știrile despre mobilizarea din Serbia au adus cu sine, ca și Austro-Ungaria să ia măsuri militare la frontieră. Așa de es. toate podurile de-alungul Savei au fost ocupate de armată ces. și reg. La Vesten tu ocupat podul și tunelul. S'au răspândit adevărate faime despre atentate, ce s'ar plănui asupra drumurilor ferate. Se svonise, că pe linia dela Semlin voiesc să desfacă șinele căii ferate. Ofițerilor de rezervă din corpul de armată dela Agram li-s'a dat ordinul să nu-și părăsească domiciliul actual.

Pe când baronul Aehrenthal își desfășura expozeul său, s'a văzut din fereastra salei de ședințe a delegației, plecând monitoarele ce staționau pe Dunăre la Budapesta. Nu se știe până unde vor merge cele patru monitoare și patru vase de patrulare ale flotei dunărene.

Unul din politicienii austro-ungari să fi zis: „Monarchia austro-ungară nu se va abate față cu Serbia nici un moment dela atitudinea, ce i-o impune poziția ei de putere mare. Monitoarele dunărene s'au îndreptat spre Neoplanta. Nu vom lăsa să fim nici înfricați nici provocați.“

Ambasadorul sârbesc din Viena Siavic să fi zis: „Iritațiunea în Serbia e grozav de mare, dar nici un om cuminte nu se gândește la un războiu cu Austro-Ungaria.“

În Serbia fierberea a ajuns la culme. Ministrul de război a dat ordin să fie rechemată în țară toți Sârbii, cari fac parte din armată.

În Constantinopol s'a lătit știrea că Sultanul Abdul Hamid ar vrea să abdică dela tron. Sunt temeri că reacțiunea va încerca o lovitură de stat. De aceea toată miliția a primit Joi munițiune de războiu.

Comercianții turci din Stambul au decis să anuleze toate comandașele, ce le-au făcut în Austria, boicotând astfel marfa austriacă.

La Berlin a sosit știrea, că la granița Bulgariei armata bulgară a ocupat poziții

uni întărite de anteposturi, și că s'ar fi întâmplat deja mici ciocniri cu Turcii la graniță. Altă știre spune că Turcia a comandat în Europa 120 de baterii de tunuri cu repetiție.

Alaltăeri o corabie bulgărească, void să intre în Bostor cu pavilionul regal, tortăreața Bosforului a silit-o a se reînturna slobozind asupra-i două împușcături de tun.

Miercuri a fost terminul când avea să se plătească rata pe luna Septemvrie a tributului, ce-l da Bulgaria Turciei pentru Rumelia orientală. Dar ministrul de finanțe bulgar a dat ordin să nu se facă plata.

STIRILE ZILEI.

— 27 Septemvrie v.

„Libertatea“ pressei în Ungaria. „Tribuna“ din Arad ne aduce astăzi știrea că în contra ei sunt în curgere șapte procese de presă. Au fost înriminați următorii articoli: „O datorie sfântă“, de I. Slavici, un articol despre școală, „Calvarul“ (cel dintăiu publicat acum 2 ani), un proces de „calumnie“ pentru un articol scris contra notarului din Cuvin, Moncaza György, articolii scriși din incidentul măcelului din Pánade, scrisoarea părintelui Hlinka adresată de pe pragul temniței parochienilor săi și articolul „Cine sunt oamenii lui Kossuth“.

Dacă mai adaugem la această statistică a suferințelor ziaristice noastre și cele patru procese de presă, cari sunt în curgere în contra ziarului nostru, nu e greu de găcit scopul ce-l urmăresc procurorii maghiari în contra ziaristicei române: terorizarea ziaristilor noștri prin ani de închisoare și mii de coroane amende.

O inițiativă laudabilă. Colonia românească din Budapesta a hotărât să dea suma de 1000 de cor., donațiunea mai multora, drept remunerațiune de câte 40 de cor. pentru 25 de învățători din 25 de comune, cari vor deschide în iarna asta cursuri pentru a învăța pe analfabeții de peste 24 de ani scrisul și cetitul, pentru a căpăta, conform proiectului lui Andrassy dreptul de vot. Suma aceasta a fost depusă la redacția „Luptei“.

Societatea bisericească-literară „Alexi Sinceri“ a teologilor români gr. cat. din Gherla s'a constituit în 1 Octomvrie a. e. precum urmează: Conducător: Dr. Vasile Moldovan, prof. de teol. Președinte: Patriciu Trușău a. IV. V. Președinte: Virgiliu Știrani, a. IV. Controlor: Paul Felti a. IV. Secretar: Emiliu Patachi a. III. Bibliotecari: Vasile Lazar a. III. și Ioan Varna a. III. Cassar: Liviu Greab a. III. Notar: Ioan Cheresleşiu a. II. Arhivar: Atanasiu Georgiu a. II. Membrii în comisia literară: Vasile Buda, Ioan Chisău, Nicolau Juhăsz, Petru Viman, toți an. IV. Nicolau Oprea, a. III. Ioan Petringol a. III. Victor Zimveliu a. II. Vasiliu Caba, a. I. Aurel Șorobetea a. I.

Un nou apel pentru nenorocii din Marpod. Ni se serie: „După nenorocirea ce a venit asupra comunei Marpod la 3 (16) Aug. a. c., dupăce prin grindina și viforul de atunci s'au nimicit pe un an roadele câmpului și am rămas cu case și supraedificate economice — dărămate și risipite, subscrisul Oficiu parohial a crezut că comuna politică va întreprinde pașii necesari pentru o colectă în folosul celor nenorocii, în folosul comunei întregi, a bisericilor și școlilor, căci Dumnezeu de astădată nu a cruțat pe nimenea. Inceputul l'a făcut însă presbiteriul ev. lut. de c. a. din loc printr'un apel — ajutoarele curg mereu, au sosit la Oficiu parohial ev. lut. de c. a. mii de coroane și sosesc mereu, firește nu pentru ca să se împartă și între Români.“

„Am văzut atunci cum stau lucrurile, drept aceea am publicat un apel în „Telegraful Rom.“ Nr. 97/1908 la 6 (19) Sept., în „Țara noastră“ Nr. 37/1908 și în „Gazeta Transilvaniei“. Nu înțeleg, fost'a Nrul foii în care am publicat subscrisul Apelul pomenit — cel mai nenorocos, ori poate pentru Românii din Marpod nu e cine să stăruiască ca să fim după puțință ajuorați? Am primit un ajutor de 400 cor. dela Prea Ven. Conzistoriu Arch. pentru repararea bisericii și școlii — căci nu era modru a mai putea servi în biserică — au mai sosit dela banca „Cordiana“ din Fofeldea 5 cor. D-l Benchea din Cornățul a donat 500 țigle, precum și dela Ioan Breazu din Sibiel, acum domiciliat în România, 3 cor., altceva nimic. Afăta spre orientare.“

„Apelez din nou și rog toată suflarea română a ne veni în ajutor, iar sumele ce se trimit la Oficiu parohial gr. ort. rom. Marpod sau la oficiul comun al să se spună că sunt pentru Românii din Marpod — pentru biserică ori școală. —

Florian Bologa, preot gr. ort. în Marpod Ujegyház.

Un contimporan al lui Napoleon I. Zilele trecute a murit într'un azil din Moscva un grenadir la vârsta de 118 ani. Acest om care se numia Petru Bacolin și a purtat până la moartea sa uniforma grenadirilor ruși din anul 1810, ar putea să fie unicul în lume. Și într'adevăr el a fost singurul, care mai trăia, și a fost contimporan cu marele Corsican. El a luptat în rândul grenadirilor rusești în contra lui Napoleon I. Afară de aceea el e unicul în zilele noastre, care a văzut cu ochii arderea Moscvei. Bătrânul grenadir știa să povestească multe despre campania rusească a lui Napoleon, despre spaima care o producea numele acestuia în tot locul și despre impresia colosală ce a făcut asupra soldaților ruși vestea învingerii. Ziua, în care Napoleon și-a retras trupele din Rusia, a fost serbată — după spusele lui Bacolin — ca o zi mare. Mai cu seamă trecerea peste râul Berezina a produs o veselie, care i-a rămas pentru tot-deauna în minte. Despre moartea lui Napoleon nu știa nimic, auzise numai de destituțiunea lui.

Concerte. Muzica orașului va concerta mâne seară în restaurantul Transylvania sub conducerea d-lui Max Krause. Inceputul la oarele 8 seara. Intrarea 60 bani.

Muzica militară va cânta mâne seară în restaurantul „Gewebeverein“. Inceputul la oarele 8 seara. Intrarea 50 bani.

Intrebuințare multilaterală. Nici o doctorie de casă nu este așa de multe-ori întrebuințată ca spirtul și sarea lui Moll (Franzbrantwein). Prin fricțiune alină durerile la reumatism de membre. Întărește nervii și ca adaos la băi are bun efect. Sticla l. cor. 90. Se trimite zilnic cu ramburs postală de farmacistul A. Moll c. și r. liferant de curte. Viena, Tuchlauben 9. În desositele din provincie să se ceară espres preparatul lui Moll cu marca de scut și subscriere. — (6)

„Curs pentru cantori“. Voim să arătăm azi, cum s'a putut întâmpla să se furișeze în coloanele foaiei noastre avizul publicat sub titlul de mai sus. Acest aviz, care ni s'a trimis cu posta din Cluj, este în adevăr un falsificat și trimițătorii lui au intenționat de-a dreptul să ne ducă în rătăcire pentru a-și satisface pofteli de-a face haz de persoanele amintite acolo, față cu cari nu nutresc decât sentimente de dușmănie. Aceste suflete mici, răutăcioase și intrigante au încercat de repetiție-ori lucrul acesta mai înainte trimițându-ne corespondențe și întâmpinări tendențioase tot cu scopul de a lovi în acele persoane. Dar n'au putut nici într'un chip să ne seducă a da loc în coloanele noastre murdăriilor lor. Astfel se vede, au ajuns la expedientul de a-și încerca norocul, născocind acel aviz și falsificând subscrierea protopopului Dăianu, și de astădată au avut norocul ori ori nenorocul să-și vadă publicat fătul răinței lor.

Aceasta s'a putut numai între împrejurările ce le vom arăta pe scurt. Avisul, care are o formă de concurs, e scris pe o jumătate coală, cum se obicinuește în asemenea cazuri. În frunte e apăsat cu cerneală un sigil cu inscripția latinească numai în parte descifrabilă, din care se poate deduce că este sigilul bisericii matre gr. cat. din Cluj, iar subscrierea „Dr. Dăianu“ este imitată de desuptul rugării, de a să publica în numărul proxim al „Gazetei“.

În bună credință acest aviz a fost dat cu alte mărunțișuri: convocări, mulțumite publice, etc. la cules ucenicului însărcinat cu acestea. Din întâmplare însă n'a fost cetit întreg mai înainte, observându-se că ortografia era corectă. Astfel a fost cules peste săptămână, dar neavând loc să intre câteva zile, nu s'a dat redacției nici corectura de pe el până Joi, când a trebuit să se completeze nrul dublu. S'a întâmplat ca tocmai ziua aceasta redactorul nostru precum și colaboratorii cari ajută, să participe la excursiunea, ce-au făcut-o școalele române în Poiană, așa că o parte din corecturi a rămas în sarcina noului corector, căruia necunoscând referințele dintre Românii clujeni nu i-a bătut la ochi cuprinsul avizului din cestiune. Când l'am observat noi era deja foia expedită.

Astfel, nebănuind nimeni că s'ar putea ca acel comunicat să fie plastografiat, s'a putut să găsească intrare în coloanele foii noastre spre gaudiul celor ce l'au născocit. Regretăm acest caz, singurul, în afară de câteva împărțări intenționate falsificate de logodne și cununii, care ni s'a întâmplat de atâția zeci de ani. În afară de neintenționate trecere cu vederea, avem să-l mulțumim numai și numai miseriei stărilor sociale din sânul Românilor clujeni, cari nu mai au sfârșit, fiindcă cei ce

sunt datori să le exterminaze, le dau nutremânt și fac haz de mișelile ce se comit în ziua mare, violând orice sentiment de bunăcuviință și cinste, ca să nu mai vorbim de cinstea națională.

Nu suntem în pozițiune de a întreprinde cele de lipsă spre a descoperi și a demasca pe făptuitori. Tot ce putem face pentru moment este, că vom trimite manuscrisul cu pricina d-lui protopop Dăianu, care va fi în măsura de-a erua pe cel ce l'a scris și cine a pus sigilul amintit pe el. În tot cazul credem firm, că fapta aceasta lașe se va răsbuna și se va sparge în capul celor ce au săvârșit-o!

Defectele generale sociale.

Conferință ținută cu prilejul ședinței literare-artistice a „Reuniunii Femeilor Române din Cluj” la 31 Maiu, de Dr. Cassiu Maniu.

(Fine).

Așa dară defectul cel mare al instituțiilor religioase este lipsa legăturii principiare dintre confesiuni în fața veninului injectat corpului creștinismului. Acest defect însă este curabil dat fiind mijlocul apărării comune ce presupune însoțirea voințelor și respective a spiritelor pe câmpul de bătălie ce ne stă înainte. Acei apostoli noi ai bisericii nu ar trebui să lase din vedere însă că nu vor putea înjgheba alianța fără provocarea desperatelor intrigi ale statelor particulariste, dinastiilor, francmazonilor, Evreilor și a pseudosavanților. Ei trebuie dară să înceapă propaganda lor dela poporul de jos, dela țărâni, și dela fiii luminați prin grația divină cu puterea credinței, cari și-au dat silința a o întemeia tot mai adânc în spiritul lor cunoscător. Spre acest scop fiecare confesiune trebuie să se reuleagă în membrii săi cei mai apropiați, după aceasta va putea procedea la reîntegrarea morală a poziției sale în societate, după care va urma ușor sanarea sufletelor ispitite prin dușmanii intereselor umanității și a creștinismului.

Starea actuală a navei sfinte pare a ne înfățișa un bastiment ce și-a perdut unitatea manevrării sale sub fluctuațiunile de o extremă violență a unei mări bătută de furtune neîntrerupte. Comandantul este catolicismul, sub-ofiterii sunt confesiunile, marinarii sunt instituțiile religioase. Dacă acești marinari vor fi vâjnoși, dacă sub-ofiterii vor aprea rangul istoric al comandantului, manevrarea va succeda, în caz contrar nava va fi încă mult timp expusă malitiei caprițioase a valurilor ce o amenință. Dar mai înainte de toate trebuie dat mișcare rațională navei adecă înaintare corespunzătoare bușolei. Spre acest scop trebuie ușurate vântrelele de ghița ce s'a așezat, trebuie întărit cartagul de care atârna acele. Trebuie stăruit a emancipa aripile sufletești de ghița materialismului și trebuie întărită credința prin virtutea speranței în izbânda finală a bisericii lui Isus Christos. Astfel ușurată fiind societatea creștinăască de sub intrigile lumii acesteia trecătoare, mecanismul iubirei ce ține și azi la olaltă pe creștinii din ori și ce parte a lumii, va scoate din primejdia veacului cea mai sfântă ereditate, creștinismul unificat iarăși după veacuri triste de desbinare.

Spre acest scop trebuie mai întâi revocată omenimea din abuzul vieții luxoase la viața cea simplă fiind ea singur naturală. Trebuie prin aceasta puse stavile *perpetue* nemoderațiunii. Spre acest scop trebuie luminată omenimea prin înfățișarea grozăviilor ce le produce luxul și nemoderațiunea oamenilor fără cultura sufletului și inimei și înfățișarea măjestoasă a unei vieți cumpănite petrecute în lucruri folositoare și disciplinate față de ispitirile lucrurilor frivole și prin urmare superflue. E natural, că aceasta va se însemne a declara rezbel capitaliștilor actuali, cari s'au îmbogățit din păcatele omenesii. În locul îmbogățirii păcătoase să mărturisim îndreptățirea îmbogățirii folositoare omeniei, îmbogățirea prin invențiuni ușurătoare pentru orice întreprindere onestă omenească, prin productivitatea ce adaugă la capitalul fericirii adevărate omenesii, prin exploatarea imenselor tezaure ale naturii.

Cauza că se poate susține sistemul imoral de îmbogățire actual este imoralitatea, în care să aranjează pe sine azi societatea, fiind ingenunchiată înaintea idolului luxului și a statului suveran. Statul suveran spre a promova îmbogățirea imorală își aroagă rol de moralizator ce-i succede bine în urma desbinării bisericii. Astfel se cocotează țarul — intruparea desfiderei libertății naturale a individului și a popoarelor — de cap al bisericii ortodoxe schizmatice. Tot așa împăratul Germaniei, ca cap al bisericii reformate. Re-

gele Angliei, ca cap al bisericii anglicane. Și aceasta dovedește eternul adevăr al binefacerei unităților mari morale, religioase și politice. Căci se vede din desvoltarea instituțiilor religioase, că rezultanta este instăpânirea intereselor particulariste asupra colectivității universale omenesii. Prin alianța confesiunilor se va propaga dela sine ideea înjghebării colectivității unitare politice omenesii. Tot așa prin alianța ideilor politice despre regimul fraternității la popoare se va face o opinie publică mai matură și mai accesibilă pentru unificarea dogmelor deosebitelor confesiuni. Astfel încât prin aceea, că popoarele se vor apropia în fraternitatea internațională, vor începe de sine a se ascunde în speluncele lor infernale intriganții cei mari ai omeniei, cari au depozat azi omenimea de drepturile inviolabile ale umanității și creștinismul de cărna spirituală ce singură îi compete în materie religioasă și de politică universală.

Precum suveranitatea de stat compoartă nașterea miilor de suverani mai mici, tot astfel desagregarea bisericii a adus cu sine formarea de mii de secte, ce nu au alt interes obștesc decât ridicolozitatea, absurditatea și mârșăvia lor.

Spre această mârșăvie, recunoscută în forul tainic al constituției ce li-a mai rămas și de cătră declașării antisociale, se zbate azi omenimea. În mare parte victima seducțiunilor călăilor conștiinței. Și problema cea dintâi a secolului nostru este a sgudui din temelii edificiul politic, a deștepta locuitorii înprejmuiți de zidurile sale tot mai înalte, spre a aprea catastrofa produsă de superbia și tirănia fi-roasă a celor ce știu să exploateze o situațiune socială depravată.

Spre a dovedi în amănunte, că formele actuale politice sunt prea strâmte, arangamentele juridice lipsite de spirit umanitar, întocmirile economice contrare destinelor bine înțelese omenesii, grupărilor sociale în mare parte cu tendințe dușmănoase binelui public, iar instituțiile religioase prea slabe pentru a mântui omenimea spiritualmente, fără de care nici mântuirea vremelnică nu se poate atinge, am stăruit deci ca să ne interesăm tot mai mult cu toții de aceste chestiuni moderne de importanță universală, probleme mari ale veacului mare prin care trece omenimea ispitită.

Cugetări.

La întrebarea: ce să fac? fie-care om trebuie să-și zică: 1) să nu mint, să nu înșel, să nu mă abat dela calea adevărului și a dreptății; 2) să nu mă crez mai superior decât altul; 3) să îndeplinesc legea vecinică, neîndoioasă a omului, munca, fără să-mi fie rușine de nici o obosială, și, ca să-mi asigur viața mea și alor mei, să lupt contra naturii iar nu contra oamenilor.

Dacă fiecare din noi — în marginea puterilor noastre — am fi drepti și am ură minciuna și dacă în fiecare din faptele noastre am fi călăuziți numai de simțul dreptății, numai decât s'ar petrece în omenime schimbări, pe cari nici peste 100 de ani nu le-am fi crezut realizabile: Toți oamenii ar fi liberi iar pe pământ ar domni dreptatea.

Dumnezeu ne-a înzestrat cu spirit, cu iubire și rațiune, ca să-i servim Lui; noi folosim spiritul pentru-ca să ne servim nouă înși-ne, ne folosim de topor ca să-i cioplim coada.

Tolstoi.

În prietinie cei absenți sunt de față, săracii sunt bogați și morții trăiesc.

Adevărata prietinie nu are nimic închipuit, nimic prefăcut; ea trebuie să fie adevărată și de bună voie.

Cicero.

Varietăți.

Nu din timpul nostru se cunoaște folosința apei sterilizate (filtrate) igienice, ci după cât se cunoaște până azi, cel puțin din timpul Elinilor.

Iată ce propovăduia învățatul elin Rufus din Efes: »Apa de fluviu și de lacuri e toată vătămătoare, afară de aceea a Nilului. Apa râurilor cari străbat locuri nesănătoase, apa de lacuri, apa stătătoare; aceea care trece prin vecinătatea băilor publice, toată această apă este vătămătoare sănătății. Cea mai bună apă este aceea, pe care mai întâi am fiert-o într'un vas de pământ, apoi am răcit-o, apoi din nou am încălzit-o înainte de a o bea«.

Și aceste sfaturi erau adresate celor bolnavi ca și celor sănătoși.

Se știe că apa Nilului pe cât pare de neigienică după culoare, pe atât e de igienică de fapt. Acest lucru s'a constatat la analiză.

Dar apa Nilului a fost galbenă și pe timpul Elinilor, așa că numai presupunând că ei cunoșteau vreun mijloc sigur pentru analiza apei pe acea vreme, putem să ne esplicăm părerea de mai sus a învățatului elin.

M.

Numele de botez la Chinezii. Primul nume, care se dă micului Chinez când i-se tunde părul la 4 luni după naștere, e »numele de lapte«. De multe ori numele acesta nu este altceva decât o serie de numeri, d. es. A-gam, A-lam, A-luc, ceea-ce însemnează n-rul 1, n-rul 2, n-rul 3, etc. Numele acesta îl poartă până când merge la școală. În ziua aceea capătă un alt nume, care se referă la calitățile spirituale, cari se pot prevedea la copil sau pe cari le are deja, d. e. »viitor merit«, »scrisoare elegantă«, »cerneală perfectă« ș. a. Fetele au numai un nume de lapte ca »floare«, »piatră prețioasă«, »sorioară« etc., pe care îl schimbă când se mărită cu o polecră ca: »floare de iasomie«, »miros dulce« ș. a. De cele mai multe ori, dacă se vorbește despre ele, li-se dă numele de familie al bărbatilor, la care se mai adaugă și numele de familie al lor (al femeilor), cum se zice și la noi: D-na B. născută M. De altă parte și bărbatul primește la căsătoria lui un al treilea nume; dacă el se află în serviciul statului, primește și un al patrulea nume. În cazul, când el ar fi și comerciant — ceea-ce în China obvine foarte des — are și al cincilea nume: »numele de comerț« și în tot cazul, când moare i-se mai dă încă unul — cel din urmă nume.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 10 Octomvrie. „Monitorul armatei“ publică o ordonanță-circulară ordonând în numele împăratului ca recruții din Bosnia și Herțegovina să presteze pe viitor jurământul prescris pentru armata austro-ungară; trupele bosniene și herțegovinene precum și celelalte organizațiuni militare ale țării vor fi denumite pe viitor „imperiale și regale“.

Serajevo, 10 Oct. Eri s'a publicat ordinul de evacuare a sangiacului Novi-Bazar. Trupele austriace au început să părăsească ținutul. Până mâne sangiacul va fi complet evacuat, deoarece sunt temei de trupe turcești să nu atace mica garnizoană austriacă.

Belgrad, 10 Oct. Trupele reintorcându-se aseară dela manevre și trecând prin capitală au fost salutate cu entusiasm de cătră locuitori. Mari grupe de manifestanți au parcurs străzile capitalei strigând: Trăiască Regele! Trăiască armata! Jos Austria! În fața palatului regal o mare mulțime de lume se adună cerând în mod violent să apară Regele; după câva timp apără Regele și Principele moștenitor, cari cum se văzură pe balcon fură aclamați în mod foarte entusiast. Regele ținu cuvântarea următoare: „Fraților, sunt adânc mișcat de ovațiunile pe care mi le-ați făcut de mai multe zile; fiți siguri că Eu și guvernul Meu ne vom face toată datoria noastră. Acum vă rog să vă risipiți în liniște“. Mulțimea strigă de mii de ori și în mod furtunos: Zivio! Apoi Regele dispără; manifestanții se risipiră.

Cetinje, 10 Oct. Printr'un ukaz princiar, sesiunea extraordinară a Skupcinei este convocată pentru Lunea viitoare.

Belgrad, 10 Oct. Demonstrațiunile populațiunii contra Austro-Ungariei continuă. Ziarele cer retragerea cabinetului Veliminovici.

Constantinopol, 10 Octomvrie. În urma proclamării Bulgariei la rangul de regat, la legația bulgară din Constantinopol a fost arborat drapelul regal. Mulțimea întărită a început să huiduiască acel drapel, care însă

nu a fost ridicat dela locul său. Poliția a intervenit și a împrăștiat pe manifestanți.

Ganea, 10 Oct. Guvernul cretan a depus jurământul pe constituția grecească. Camera cretană a fost convocată.

Bibliografie.

„Din istoria comerțului la Români“, mai ales *Băcânia*, publicațiune de documente inedite 1593—1855, cu 17 portrete, 6 tablouri și 20 fotografii-facsimile de documente și subscrieri de Dumitru Z. Furnică, comerciant, membru al camerei de comerț și industrie din București, membru în camera arbitrală și de consultațiune pe lângă Bursa din București, consilier comercial onorific. — București 1908. Atelierul grafic Socec & C-ie. Prețul 10 Lei.

Volumul acestei interesante colecții de documente se estinde pe nu mai puțin decât 558 de pagini cu o interesantă introducere istorico-statistică, în care se schițează pe 39 pagini desvoltarea comerțului la Români și care e redactată de autorul. Felicităm pe autor pentru ideea nemerită ce a avut-o cu publicarea acestei cărți prețioase pentru istoria comerțului nostru.

Glume.

Un autor aduce două piese de teatru unui director de teatru.

După citirea celei dintâi:

Autorul. — Ei bine, ce zici?

Directorul. — Ce să zic? Imi place mai mult cealaltă.

Intr'un salon o doamnă foarte corpulentă povestește cum și-a petrecut vilegiatura.

— Am făcut în vara asta peste o mie de kilometri cu automobilul... Mi-a plăcut mult... Dar lucru curios, am scăzut în greutate cu cinci chilograme.

Unul din cei de față:

— Nu e de ajuns! Dumneata ar trebui să faci de vre-o trei ori ocolul pământului..

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

I. K. von Stoklosinski.

Pictor academic de portrete.

— Brașov, strada castelului Nr. 7. —

Dă instrucție în desemn și pictat după metodă proprie, cu succes.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Tusea măgărească

dispare curând după folosirea Emulsiunii Scott. Medici, moașe, precum și părinți a confirmat aceasta în mii de scrisori. Rezultatul ce-l obține

Emulsiunea Scott

în privința însănătoșirii, este a se mulțumi preparării originale Scott,

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

din cele mai bune substanțe. Insănătoșirea se ameliorează remarcabil deja după luarea celei dintâiiu dose din Emulsiunea Scott. (11)

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani Se capătă în toate farmaciile.

KALOGÉN
Franzbrantwein, Pasta de dinți și apa de gură a lui »Brazay«

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis Etablissementul meu de hainărie fină pentru bărbați, băieți și copii în localul Parter și în etajul I

Un salon de confecțiuni pentru Dame

sub conducerea Domnului **Ludvig Fenyvesy** în

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 26 (lângă Magazinul Schütz).

Deoarece baza unui serviciu solid o formează prețurile fixe, m'am decis a le introduce în negoțul meu și sper cu aceasta a câștiga confiența Onoratului public.

Păziți-vă de înșelăciune!

În prăvălii unde se tocmește se înșală fie-care. Vanzătorul știe înainte, că mușterii să tocmește, și de aceea cere prețuri îndoite și întreite. Dacă cumpărătorul după multă tocmeală, cumpără în fine marfa cu prețul jumătate, tot nu are siguranța, că a fost într'adevăr servit ieftin și solid.

În negoțul meu este deschis ori-ce șantaj.

Îmi iau voea a încunoștința On. Dame, că se află un **bogat asortiment de costume gata, halaturi, mânecute și bluse.**

Sper că Etablissementul meu Vă va conveni, Vă rog a mă onora cu încredere și cercetare numeroasă.

Fără tocmeală.
Fără încărcare.
Pe fie-care bucată se vede prețul fix
și cel mai ieftin.

Cu toată stima

I. ASCHER.

(324,7—20)

BRAȘOV. Sub straje.

Numai timp scurt să poate vedea!
Cunoscuta mare menagerie a lui ANTON KOCZKA.

În fiecare zi după prânz la 4^{1/2} oare și sara la 7^{1/2} oare mare reprezentare de dresură, împreună cu nutrirea tuturor animalelor rapace, **4 renumiți îmblânzitori de animale și o îmblânzitoare. 12 lei.** Primadată să poate vedea: O luptă (trântea) mare între o damă și un leu desvoltat! Aici încă nu s'a văzut! Cei mai mici trei cai din lume de pe inyula Crinilor, 73 cm. de înalți, vârsta 5 ani. Entree: Locul I. 1 cor. Locul II 60 fi. Locul III 40 fi. Duminică 2 reprezentații: la 11 oare a. m. și la 3 oare p. m. De sprijin binevoitor să roagă

Direcțiunea.

AVIZ!

Duminică în 18 Octomvrie anul curent în cancelaria comunală din Cristian la 2 oare p. m. se va da în arândă pășunatului de toamnă din livezile din Pojană ale societății de pășune.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc,
Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.
Confecționează:
**Costume moderne.
Fason elegant.**
Depozit de
Stofe veritabile englezești.

Anunț de licitație.

În 26 și 27 Octomvrie st. n. 1908 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 22 Iulie 1907 până inclusive 21 Septemvrie 1907 și anume: sub numărul 9939—1907 până inclusive cu Nr. 12778—1907, al căror termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul Casei de záloage, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioace, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vanzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau încoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó. 3 Octomvrie 1908.

[2-3]. **Oficiul casei de amanetare din Brașov.**

Dr. Alfred Jekelius

medic primar,
locuște dela Săn-Mihaiu a. c.
Strada Hirscher Nr. 2
Etajul I. (casele „Eremias“).
Ordinează dela ora 1—3 p. m.
(347,3—3)

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porții Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

Cel mai nou deposit de mobile

BRAȘOV, Strada Hirscher 7

(în casele lui DAMIAN)

cu prețurile cele mai ieftine.

Solid și elegant lucrate. — Se garantează durabilitatea. — Atelier de tapițer propriu. Lucrări nouă și reparațiuni prompt și culant.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înregistrată.

APĂRAT
LEGAL

HYGIENICUS

APĂRAT
LEGAL

Pastă de călcat cu fierul.

Marca înregistrată.

Invenție senzațională, cu care ștofele capătă fața de mai înainte. Indispensabilă pentru albături de masă, rat și toaletă, cămăși, (cari nu vin scrobite) bluze, trusouri, pânzării albe și colorate costume de stofe de bumbac. Vitraje, perdele, dantele etc.

„HYGIENICUS“

face stofele mlădioase ca catifeaua. Ștofele de bumbac capătă aparența de pânză olandeză. Tot acel-și efect la ori și ce ștofe, fie de in, bumbac, lână sau mătăs.

Are efect de desinfecțiune

Se capătă în toate prăvăliile de coloniale, Droguerie.

L. CHIOZZA & Co Cervignano.

(Țara litorală).

253,9—10

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiță este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicose la stomac și pântee, în contra cărceilor și acrelei la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeiesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificățiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbrantwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de sen ire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbrantwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de recă. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —.40 b.

Cinci bucăți cor. 1.80
— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuează șilnic prin rambursă postală —
La deposite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Deposite în Brașov: la d-nii farmeciști *Ferd. Jekelius, Victor Roth* și en gros la *D. Eremias Nepoții.*